

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT "ION CREANGĂ"
DIN CHIȘINĂU**

Școala Doctorală Științe ale Educației

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U.:37.018.1:33(043.2)**

OLOIERU ANASTASIA

**FORMAREA CULTURII ECONOMICE ÎN CADRUL
EDUCAȚIEI FAMILIALE**

531.01 TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

CHIȘINĂU, 2020

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale Științe ale Educației
Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

1. Ciorbă Constantin., doctor în pedagogie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" – **președintele comisiei**
2. Cuznețov Larisa, doctor în pedagogie, profesor universitar, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" – **conducător de doctorat**
3. Cojocaru Victoria, doctor în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol – **referent oficial**
4. Castraveț Lucia, doctor în științe economice, conferențiar universitar, Universitatea de Stat din Moldova – **referent oficial**
5. Dorogaia Irina, doctor în științe economice, conferențiar universitar, Academia de Studii Economice din Moldova – **referent oficial**

Susținerea va avea loc pe **21 octombrie, la ora 14:00** în cadrul Universității Pedagogice de Stat Ion Creangă din Chișinău, blocul de studii nr.2, Sala Senatului, str. I. Creangă 1, MD-2069.

Rezumatul lucrării și teza pot fi consultate la pagina web a Universității Pedagogice de Stat "Ion Creangă" (www.upsc.md) și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la 19 septembrie 2020.

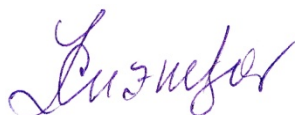
Autor:

Oloieru Anastasia

Conducător științific:

Cuznețov Larisa, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar

Președintele comisiei:

Ciorbă Constantin., doctor în pedagogie, profesor universitar

© Oloieru Anastasia, 2020

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării.....	4
Conținutul tezei.....	10
Concluzii generale și recomandări.....	23
Bibliografie.....	27
Adnotare (în română, rusă și engleză).....	31

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei și importanța problemei abordate. Incontestabil că la baza unei societăți prospere se află tezaurul cultural și material creat de întreaga civilizație umană. Bineînțeles că tezaurul cultural al omenirii, inclusiv al oricărui stat aparte, conține valori moral-spirituale, dar conține și valori vitale, din care fac parte valorile economice. Acestea au o importanță decisivă în menținerea vieții omului și desigur că a familiei.

Stadiul actual de dezvoltare al societății, caracterizat prin multiple schimbări de ordin socio-economic și politic, este determinat de necesitatea dezvoltării economice a țării, dar în mod special, depinde de maturitatea morală și cultura economică a fiecărui cetățean. Aceasta permite fiecărui individ să-și valorifice cunoștințele, atitudinile și competențele, inclusiv cele economice la locul de muncă, în cadrul familiei și desigur că în educația familială a tinerei generații.

În ultimele decenii valorile economice au început să fie abordate atât în cadrul comunității cercetărilor științifice, cât și în viața cotidiană dintr-o perspectivă morală. Urmarea acesteia ar asigura o educație economică echilibrată, axată pe respectarea drepturilor omului, pe preîntâmpinarea și combaterea consumului excesiv, pe ocrotirea mediului, valorificarea rațională a resurselor naturale, organizarea și gestionarea optimală a activității economice și a resurselor financiare.

Întrucât fenomenul de consumatorism, situația de poluare a valorilor morale și starea de subdezvoltare economică a societății se observă la nivelul mentalității, inteligenței, vieții, a comportamentului irațional al fiecărui cetățean, formarea culturii economice trebuie să devină o realitate incontestabilă a zilelor noastre, după cum demonstrează însăși existența umană.

Plecând de la cunoscutul postulat al adepților antropologiei culturale, conform căruia educația fundamentează cultura în individ, iar cultura reglează, la rândul ei, educația [Apud 35, p.36], vom direcționa cercetarea spre aceste două fenomene umane interconexe. Așadar, cultura și educația se dezvoltă și se completează reciproc, iar familia reprezintă mediul inițial firesc și cel mai potrivit pentru plăsmuirea personalității omului. Evident că bazele culturii economice, ca parte integrantă a culturii generale și a concepției despre lume a omului, se pun încă în familie prin intermediul educației economice. În acest sens, educația economică trebuie să reprezinte un proces pedagogic continuu, organizat și orientat spre formarea cunoștințelor, conștiinței, gândirii, atitudinii și a comportamentului economic rațional, realizat într-un context moral. De aici, educația economică trebuie să devină un deziderat important al educației și formării personalității umane. Educația economică este multi-aspectuală. Ea include aspecte, componente și strategii multiple, așa ca: educația pentru ocrotirea mediului și a resurselor naturale, educația de organizare și dirijare a

gospodăriei casnice, educația nutrițională, educația antreprenorială, educația financiară, etc. Toate acestea necesită o valorificare activă nu numai în cadrul școlar, comunitar, dar și în cadrul educației familiale.

În *Codul Educației al Republicii Moldova* se menționează că educația are ca finalitate principală formarea unui caracter integru și dezvoltarea unui sistem de competențe care include cunoștințe, abilități, atitudini și valori ce permit participarea activă a individului la viața socială și economică a țării [8, Art.11(1)].

Bazându-ne pe documentele de politici educaționale, menționăm că dezvoltarea capitalului uman prin promovarea culturii economice și antreprenoriale este unul din principalele obiective ale Guvernului Republicii Moldova, inclus și promovat de *Strategia de Dezvoltate a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020* [36]. Tot mai frecvent calitatea educației și a pregătirii forței de muncă este formulată ca obiectiv prioritar în diverse documente și contexte. De aceea, politicile și practicile educaționale publice își au rolul lor în depășirea barierelor aflate în calea dezvoltării instruirii antreprenoriale continue și a proceselor de educație economică și formare a culturii economice atât a adulților, cât și a tinerei generații [36]. Abordarea variatelor aspecte economice privind viața familiei sunt aplicabile la întregul comportament uman. În această ordine de idei, menționăm că astăzi economiștii încep să atribuie familiei și educației economice realizate în cadrul ei, același rol ca și educației economice a societății, pe care i-l atribuiau în mod tradițional, sociologiei, antropologiei, psihologiei și pedagogiei. Expansiunea celor două fenomene negative, a conduitelor economice imorale și a consumului excesiv, la nivel global, regional și local, ne-a impulsionat spre alegerea temei de cercetare, care ar viza formarea inițială a culturii economice. La ora actuală, societatea caută posibilități și modalități de formare a unei personalități integre, demne, creative, competitive din punct de vedere economic, centrată pe respectarea normelor și principiilor moral-etice.

Motivația alegerii temei de cercetare rezidă în faptul că formarea culturii economice, începând cu vârstele fragede în familie își lasă amprenta sa decisivă pe întreaga viață a omului, influențând în mod pozitiv dezvoltarea conștiinței, gândirii și a comportamentului economic al persoanei. Acest aspect important poate fi fortificat prin colaborarea școală-familie, centrată pe educația părinților și elevilor, mai cu seamă în perioada de vârstă a copiilor când la aceștia s-a dezvoltat și s-a consolidat gândirea abstractă/formală (după 12 ani) și ei asimilează mult mai conștient conceptele științifice, folosesc productiv operațiile gândirii, interiorizează valorile socio-umane și le obiectivează în și prin conduita lor.

În viziunea expusă, cercetarea de față își propune să determine și să valideze fundamentele teoretico-aplicative ale formării culturii economice a familiei și valorificarea acestora în educația familială. Prin demersul teoretic și

praxiologic urmează să demonstrăm că acest lucru poate fi realizat cu succes doar în cazul când instituția de învățământ inițiază, formează și ghidează părinții în direcția vizată, colaborând cu familia pertinent și sistematic.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei de cercetare. Abordarea economică a familiei și unele elemente ale educației economice (repartiția veniturilor, diviziunea rolurilor în cuplu, organizarea producției și a consumului, educația copiilor) sunt reflectate în lucrările cercetătorilor: Segalen M. [32], Iluț P.[19; 20], Becker G.[4], Moldovanu D.[23; 24], Stănciulescu E. [35], Иткин И. [44], Леонтьева А. [47], etc.

Investigarea și formarea culturii economice a personalității, a funcțiilor și componentelor acesteia o atestăm în special în lucrările cercetătorilor ruși, precum: Пономарев Л., Попов В. [50; 51], Кузьменко В. [45; 46], Джагаева Т. [43], Боровикова Т. [42], etc.

Țintele strategice ale educației economice și antreprenoriale, formarea și afirmarea competențelor economice și a comportamentului economic rațional sunt abordate în lucrările cercetătorilor: Ciobanu L. [6], Ciobanu O. [7], Grigor I. [18], Didier M. [17], Самохвалов М. [52], Тербокова Т. [54], Кузьменко В. [45; 46], etc.

Unele aspecte ale educației morale, educației prin muncă, educației pentru ocrotirea mediului, educației financiare, educației de organizare și dirijare a gospodăriei casnice, reflectate în cultura economică a familiei o atestăm la: Aceleanu M. [1], Bălășoiu T. [3], Smith A. [34], Макаренко А. [48; 49], Пономарев Л. [50], Леонтьева А. [47], Grigor I. [18], Cuznețov Larisa [14; 15; 16], Cojocar V. [10], etc.

Plecând de la faptul că părinții îl învață pe copil să fie sensibil, cooperant, înțelept; să aprecieze, să însușească și să experimenteze valorile economice, iar familia este mediul economic real și propice în care copilul obține prima experiență a interrelaționării umane, inclusiv a celei economice, am decis să investigăm problema dată, care, în esență, este abordată fragmentar și destul de modest în literatura de specialitate.

Așadar, situația descrisă a generat **problema cercetării**, care constă în necesitatea determinării fundamentelor teoretico-aplicative ale formării culturii economice a familiei, ceea ce ar eficientiza educația familială din perspectiva vizată.

Obiectul cercetării reprezintă procesul de formare a culturii economice la preadolescenți în cadrul educației familiale, optimizate de instituția de învățământ, prin valorificarea fundamentelor teoretico-aplicative determinate.

Ipoteza cercetării: formarea culturii economice în cadrul educației familiale a preadolescenților va fi eficientă dacă vom:

- investiga și determina cadrul conceptual/abordările și orientările teoretice și practice ale procesului vizat;
- stabili istoricul evoluției educației economice a familiei și a valorificării ei în cadrul educației familiale;

- identifica esența, conținutul și componentele culturii economice în contextul abordării interdisciplinare;

- elabora, experimenta și valida *Modelul pedagogic de formare a culturii economice a familiei și Strategia de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*, care încorporează fundamentele teoretico-aplicative ale procesului nominalizat.

Scopul cercetării constă în elaborarea și validarea experimentală a *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, care încorporează fundamentele teoretico-aplicative ale acestui proces la vârsta preadolescenței.

În concordanță cu scopul și ipoteza cercetării formulăm următoarele **obiective**:

1. Stabilirea cadrului conceptual și teoretic al culturii economice prin studiul și dezvoltarea conceptelor de bază.

2. Examinarea istoricului evoluției și a specificului formării culturii economice în cadrul educației școlare și familiale.

3. Identificarea esenței, conținutului și a componentelor culturii economice în contextul abordării interdisciplinare

4. Determinarea principiilor și condițiilor psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți în familie și în școală.

5. Elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formarea a culturii economice a familiei și a Strategiei de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*.

Metodologia cercetării științifice. Cercetarea s-a realizat în baza teoriilor, ideilor, concepțiilor, legităților, principiilor din domeniul pedagogiei, sociologiei educației, economiei, antropologiei economice, psihologiei vârstei, pedagogiei și psihologiei familiei.

Drept repere teoretice ale cercetării au servit: *conceptul de familie, educație familială, funcțiile familiei*, abordate în lucrările cercetătorilor Cuznețov Larisa [14; 15; 16]; Iluț P. [19; 20]; Voinea M. [40]; etc. *particularitățile dezvoltării preadolescenților în contextul educației familiale*, reflectate în lucrările lui Șchiopu U. [38]; Verza E. [39]; Calancea A. [5]; *specificul educației economice, diviziunea rolurilor în cuplu, abordarea microeconomică a familiei*, investigate de: Segalen M. [32], Stănciulescu E. [35], Iluț P. [19; 20], Moldovanu D. [23; 24]; *teoria sentimentelor morale* [34], *principiile de umanizare și democratizare a relațiilor familiale* [14; 15], *principiile educației prin/pentru muncă* [53] și *strategiile autoeficienței personale* [14].

La fel, cercetarea s-a bazat pe valorile epistemologice ale unor documente normative ca: *Codul Educației al RM* [8]; *Convenția cu privire la Drepturile Copilului* [11]; *Codul familiei al Republicii Moldova* [9]; *Curriculumul național opțional: "Educația economică și antreprenorială"* [13]; *Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022* [37]; *Strategia de dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici*

și mijlocii pentru anii 2012-2020 [36].

Metodele de cercetare. În cadrul cercetării au fost aplicate următoarele **metode:** documentarea științifică, analiza, sinteza, comparația, generalizarea, sistematizarea, clasificarea, proiectarea, experimentul pedagogic, chestionarea, testarea, convorbirea, analiza produselor activității subiecților, prelucrarea cantitativă și calitativă a rezultatelor cercetării, metoda Expert, interpretarea, formularea de concluzii și recomandări.

Noutatea și originalitatea științifică este obiectivată de:

- dezvoltarea esenței și precizarea conceptelor de bază în contextul formării și valorificării culturii economice a familiei: *familie, educație, educație familială, cultură, economie, educație economică, cultură economică*, prin examinarea genezei procesului vizat;

- abordarea istorică și sociopsihopedagogică, a formării culturii economice în cadrul educației familiale, în contextul inițierii și pregătirii elevilor și părinților prin intermediul consilierii familiei;

- fundamentarea, argumentarea și validarea științifică a *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei și a Strategiei de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*;

- identificarea esenței, conținutului și a componentelor culturii economice din perspectiva abordării interdisciplinare;

- fundamentarea și definirea principiilor și condițiilor psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți în contextul educației morale.

Rezultatele științifice obținute în cercetare rezidă în determinarea și validarea fundamentelor teoretico-aplicative, incorporate în *Modelul pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, implementarea căruia a condus la formarea și consolidarea competențelor parentale privind eficientizarea educației economice în cadrul familiei și a contribuit la formarea comportamentului economic rațional al preadolescenților.

Semnificația teoretică a cercetării constă în abordarea holistică a problematicii educației economice și determinarea fundamentelor teoretico-aplicative ale formării culturii economice și valorificarea acestora în cadrul educației familiale; stabilirea reperelor conceptuale ale culturii economice; fundamentarea și argumentarea științifică a *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei și a Strategiei de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în elaborarea și validarea ansamblului de instrumente pedagogice și fundamente teoretico-aplicative, concentrate în componentele *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, care comportă caracter holist, dar rămâne deschis și admite diverse variante de concretizare și dezvoltare în practica educațională. Totodată, *Matricea corelării strategiilor educative cu nevoile preadolescentului; Principiile educației economice; Condițiile*

psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți; Manualul de Inițiere în Economice, pentru elevii claselor a V-a, și a VI-a; ziarul – Economics al IPLT "Petru Rareș"; Ghidul pentru părinți și profesori privind formarea și consolidarea culturii economice personale; Curriculumul de inițiere în economie pentru elevii claselor a V-a și a VI-a; Curriculumul de inițiere în economie pentru părinți; Strategia de valorificare a educației economice a elevilor și părinților; pagina de Facebook Economia familiei, pot fi eficient aplicate în formarea și promovarea culturii economice atât în cadrul educației familiale, cât și în activitățile de consiliere și inițiere a părinților privind educația economică a copiilor, desfășurate în instituțiile de învățământ.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat în cadrul experimentului pedagogic, desfășurat în trei etape în Instituția Publică Liceul Teoretic „Petru Rareș,, pe un lot experimental alcătuit din elevi (preadolescenți) și părinți, prin constatarea situației la tema investigată, dar și experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, inclusiv prin intermediul publicațiilor științifice și a comunicărilor la seminarele metodologice, consiliile profesorale, conferințele științifice naționale și internaționale și a activităților practice cu elevii și părinții acestora.

Aprobarea rezultatelor cercetării. Rezultatele cercetării au fost discutate și aprobate în cadrul ședințelor catedrei *Științe ale Educației și Management*; a seminarelor metodologice; Consiliului profesoral organizat în cadrul Instituției Publice Liceul Teoretic „Petru Rareș” din Chișinău; a întrunirilor metodice cu părinți și cadrele didactice, organizate în instituțiile de învățământ preuniversitar. Ideile de bază și rezultatele investigației teoretice și experimentale au fost promovate și discutate prin intermediul comunicărilor la conferințele internaționale și naționale, la fel, prin valorificarea manualului editat, al ghidului pentru părinți și cadrele didactice, a Ziarului IPLT „Petru Rareș,, și paginii de Facebook - *Economia familiei*.

Publicațiile la tema tezei. Rezultatele cercetării au fost reflectate în 24 articole științifice și teze la conferințele internaționale (14) și naționale (10); în Manualul *Inițiere în economie* pentru elevii claselor a V-a și a VI-a, în cadrul *Ghidului pentru părinți și cadre didactice* elaborat, ziarului *Economics* al IPLT „Petru Rareș,, și în postările publicate pe Pagina Facebook - *Economia familiei*.

Volumul și structura tezei. Teza conține: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, surse bibliografice (246 surse), 18 anexe. În total conține 136 pagini text de bază, 18 figuri și 11 tabele.

Cuvinte-cheie: familie, educație, educație familială, cultură, economie, educație economică, cultură economică.

CONȚINUTUL TEZEI

Introducerea precizează tema, actualitatea și importanța problemei abordate, ipoteza, scopul, obiectivele, noutatea și originalitatea, rezultatele științifice obținute în cercetare, semnificația teoretică, valoarea aplicativă a lucrării; implementarea și aprobarea rezultatelor cercetării, cuvintele-cheie și sumarul compartimentelor tezei.

Capitolul 1, **Cadrul conceptual al formării culturii economice în educația familială**, conține studiul teoretic al problemei de cercetare și scoate în evidență conținutul conceptelor de bază: *familie, educație, educație familială, cultură, economie, educație economică, cultură economică*. În cadrul capitolului, a fost analizat și descris istoricul evoluției educației economice și a formării culturii economice la elevi, s-au determinat etapele fondării conceptului de *cultură economică*, a fost analizat detaliat specificul formării culturii economice în contextul educației familiale.

Analiza minuțioasă a reperelor teoretice privind familia și educația familială au permis stabilirea impactului *Teoriilor dezvoltării funcționalității familiei* asupra aspectelor investigate. Astfel: *Teoria dezvoltării* (Mitrofan I. [22]), elucidează procesul de modificare a obișnuințelor de consum, de economisire, gestiune a banilor pe parcursul anumitor stadii de dezvoltare a familiei; *Teoria structurală* (Segalen M. [32]) evidențiază dinamica rolurilor și a puterii în cuplu, precum reflectă și principalele probleme economice care apar în acest context; *Teoria funcțională* (Îluț P. [19], Moldovanu D. [23], Becker G. [4],) ce demonstrează faptul că familia poate fi abordată în termenii de cost, beneficiu, profit, capital uman; *Teoria holistă a educației familiale* (Cuznețov Larisa [14; 15]; etc.) reflectă legătura causală dintre dimensiunile educației (educația morală, intelectuală, estetică, tehnologică și psihofizică), nivelul economic al familiei și valorile promovate; *Teoria istorică a dezvoltării familiei* (Stănciulescu E. [35]) reliefează faptul că orice familie posedă capitaluri economice, sociale, culturale, care pot și trebuie transmise de la o generație la alta, într-o îmbinare armonioasă cu educația morală.

Reieșind din conceptele de bază ale cercetării, în cadrul capitolului, am dezvăluit esența, conținutul și componentele culturii economice, după cum urmează: *cunoștințe economice, conștiința economică, gândire economică, atitudine economică și comportament economic*. Procesul de formare a culturii economice evidențiază legătura dintre aceste componente, deoarece dacă conștiința se manifestă pasiv, dezinteresat, aceasta condiționează o gândire economică rigidă sau contradictorie, mai mult emoțională decât rațională. Fără corelarea acestor elemente nu putem forma un comportament economic adecvat. Formarea cunoștințelor și deprinderilor economice în familie și în școală garantează formarea unei atitudini pozitive față de cultura economică și față de activitatea economică potențială.

În acest context, am conturat traseul pe care trebuie să-l parcurgă orice

educat în vederea formării culturii economice (Figura 1.1), conștientizând momentul-cheie: în cadrul colaborării școală-familie este necesară inițierea și pregătirea părinților în educația economică a copiilor săi.

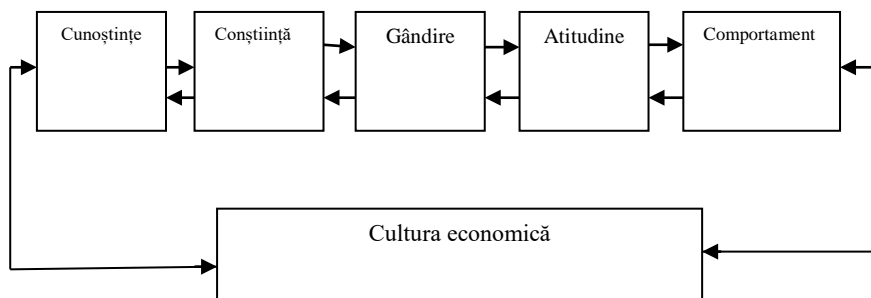

Figura 1.1. Traseul de formare a culturii economice

Reliefarea istoricului evoluției educației economice, a condus la elucidarea specificului formării culturii economice în cadrul educației familiale prin prisma valorificării funcției economice a familiei (Ciobanu L. [6; 7], Iluț P. [19; 20]); studierii problematicei organizării muncii gospodărești (Макаренко А. [48; 49]); educației economice și financiare a copiilor și părinților (Kiyosaki R. [21], Segalen M. [32]); organizării producției și consumului rațional în cadrul familiei (Иткин И. [44]); fapt ce a permis elaborarea Diagramei 1.2 *Structura consumului anual într-o familie din Republica Moldova*, realizată în baza datelor Biroului Național de Statistică.

În concluzie, este important să menționăm că educația economică realizată în instituțiile de învățământ nu poate înlocui sau dubla activitatea aceasta desfășurată în familie. Ținând cont de faptul că familia este un mediu economic autentic, anume în cadrul ei începe inițierea morală și economică a copilului, se acumulează experiența economică și conduita morală, care ulterior prin dezvoltarea gândirii și atitudinii economice se sistematizează, se amplifică și devine treptat cultură economică.

Capitolul 2, **Fundamente metodologice ale formării culturii economice a elevilor și părinților**, conține esența și conținutul politicilor și practicilor educaționale de formare a culturii economice la elevi (Ciobanu L. [6], Ciobanu O. [7] Grigor I. [18], Кузьменко В. [45; 46]); În capitol sunt analizate modele de învățământ economic: *modelul american*, care se orientează mai mult spre piața muncii; *modelul european*, care asigură calitatea conținuturilor de instruire economică și a elementului științific în viața economică a societății; *modelul sovietic*, caracterizat printr-un decalaj considerabil între conținuturile predate și realitățile existente. La fel, este descrisă oferta de educație economică în practica internațională și în Republica Moldova. În acest context, au fost precizate modalitățile de integrare a educației economice în cadrul

sistemului de învățământ, fiind clarificate și descrise *demersul infuzional*; *demersul modular*; *demersul disciplinar* și *demersul transdisciplinar* al acesteia [2; 3; ,12; 18].

Analiza abordărilor teoretice și a cadrului experiențial a permis să conștientizăm că în cadrul școlar gimnazial, realizarea educației economice de calitate va fi posibilă dacă aceasta va fi corelată cu cele trei forme ale educației: *formală, nonformală și informală*. În acest sens, aderăm la opinia cercetătorului român Constantin Cucuș [12], care menționează că educația economică trebuie să fie în atenția mai multor discipline și a mai multor profesori. Este greșit să mergi pe o cale unidirecțională, fiindcă educația economică este un obiectiv al mai multor discipline, printre care *Istoria, Educația civică, Geografia, etc.* și invers, multe discipline (matematica, informatica, geografia, istoria, limba și literatura română, limbile străine) au o conexiune directă cu economia.

În capitol sunt descrise și analizate particularitățile de vârstă ale preadolescenților abordate în contextul educației familiale [33; 38; 39], ceea ce condiționează elaborarea unor strategii educative parentale corelate cu nevoile preadolescentului: nevoia de iubire necondiționată, de disciplină, de protecție fizică și emoțională, nevoile de explicare și exemplificare, de stimulare a cunoașterii și autocunoașterii, nevoia de bani de buzunar, de independență, de inserție reușită în grupul de referință, nevoia de distracție, de împlinire și valorificare a propriului potențial.

Rezultatele investigației preliminare, care s-a realizat pe un lot experimental de 50 de preadolescenți și părinții acestora, ne-au permis să studiem atitudinea părinților privind formarea culturii economice în cadrul educației familiale, paralel, chestionând și preadolescenții. Observările realizate ne-au permis să stabilim trei categorii mari de probleme, definite de noi drept *impedimente socio-economice, socio-culturale și socio-afective*. Totodată, și pedagogii chestionați (20 de subiecți) au remarcat o serie de deficiențe ce persistă și influențează negativ calitatea instruirii economice, printre care:

- insuficiența materialelor metodologice, a manualelor și ghidurilor, o percep 71% de subiecți;
- lipsa cursurilor de calificare/recalificare pentru profesori, au menționat-o 30% de subiecți;
- lipsa standardelor care stabilesc performanțele scontate în cadrul educației economice, sunt percepute de 18% de subiecți;
- lipsa profesorilor de economie calificați, o percep 53% de subiecți;
- munca și colaborarea insuficientă a părinților în direcția vizată, o percep 47% de subiecți;
- atitudinea neglijentă a părinților față de disciplinele economice, a fost desemnată de 58% de subiecți [6].

În cadrul discuțiilor preliminare, am identificat faptul că părinții pun mare

preț pe așa valori ca: libertatea, informarea, respectarea normelor morale, inițiativa, capacitatea de planificare și realizare a muncii, a cheltuielilor, independența, hărnicia copiilor, ceea ce denotă că adulții conștientizează necesitatea realizării educației economice în strânsă legătură cu educația morală. S-a constatat că EE reprezintă un deziderat al timpului în care trăim, în care nu pot fi neglijate comportamentele nocive, distorsionate ale copiilor, dar și a adulților. Discutând cu elevii am stabilit că ei, la fel, înțeleg că morala este importantă peste tot în viață și în conduita economică.

În acest context, considerăm necesară, în educația familială și cea școlară, corelarea valorilor economice cu valorile morale, indispensabile pentru formarea culturii economice și pentru asigurarea funcționalității EE, inclusiv pentru a conștientiza esența nonvalorilor. Schema corelării valorilor economice cu valorile morale (Figura 2.1) ne va ajuta să inițiem elevii și părinții în valorile economice dintr-o perspectivă etică, deoarece prin esența lor, ambele categorii de valori sunt vitale pentru om.

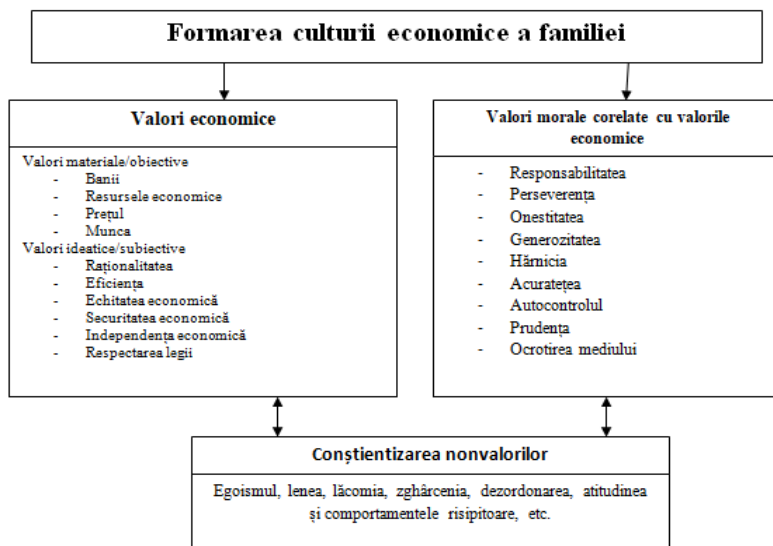

Figura 2.1. Schema corelării valorilor economice cu valorile morale

Sintezele efectuate în rezultatul studiului teoretic au permis identificarea și fundamentarea științifică a normelor de bază, a *principiilor formării culturii economice în procesul educației familiale*:

- I. Principiul respectării unității dintre educația economică și conținuturile generale ale educației: educația morală, intelectuală, psihofizică, estetică, tehnologică;

2. Principiul dezvoltării interesului și motivației economice la copii în funcție de particularitățile de vârstă;
3. Principiul implicării active și responsabile a copiilor în viața economică a familiei și societății;
4. Principiul integrării teoriei cu practica economică;
5. Principiul formării atitudinii pozitive față de proprietate, bunuri, bani, muncă și alte categorii economice;
6. Principiul pregătirii pentru exercitarea optimă a rolurilor sociale de consumator, producător, angajat, contribuabil, etc.);
7. Principiul explorării valorilor economice în strânsă corelație cu valorilor morale;
8. Principiul pregătirii educaților pentru a fi deschiși la schimbare și adaptare la schimbare.

Menționăm că principiile date, formează un sistem în cadrul căruia ele interacționează și se completează reciproc. Fiecare principiu reprezintă o cerință obligatorie pentru formarea culturii economice în familie. Respectarea unui principiu creează condiții favorabile pentru respectarea altuia și asigură valorificarea potențialului intelectual, influențând pozitiv dezvoltarea armonioasă a copiilor, atât în mediul familial, cât și în cel școlar.

Determinarea și analiza reperelor teoretice, specificarea principiilor formării culturii economice și rezultatele experimentului preliminar, au asigurat conturarea și formularea unui șir de *condiții psihopedagogice de formare și valorificare a culturii economice la preadolescenți în cadrul familial și școlar* (Figura 2.2), care reprezintă o precizare a circumstanțelor, strategiilor și regulilor operaționale, care asigură formarea comportamentului rațional și valorificarea culturii economice la preadolescenți.

Întrucât familia fără ajutorul instituției de învățământ nu va fi eficientă în formarea culturii economice la copii (constatarea a 98% de părinți în experimentul preliminar), am decis să evidențiem condițiile psihopedagogice de formare a culturii economice în cadrul familial și cadrul școlar prin factorul integrator care reprezintă colaborarea eficientă a parteneriatului educațional școală-familie. În esență, condițiile și strategiile educative au fost dezvăluite la începutul subcapitolului dat. Anticipând descrierea rezultatelor experimentului pedagogic considerăm important să menționăm că atât principiile cât și condițiile de formare a culturii economice au asigurat obținerea succesului în educația elevilor și părinților.

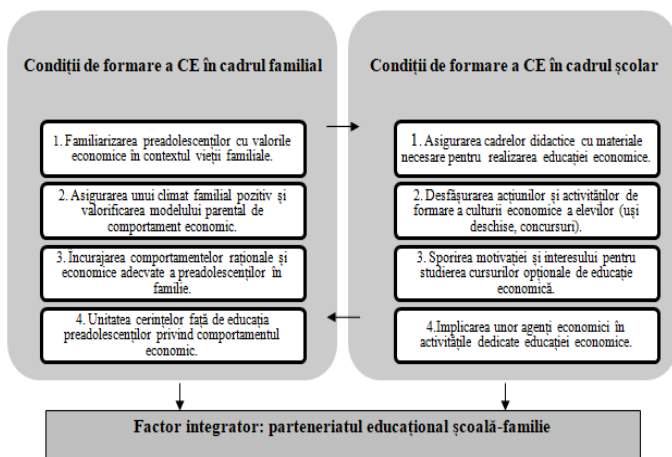

Figura 2.2. Condiții psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți

Capitolul 3, **Dimensiunea experimentală de formare a culturii economice a familiei**, include descrierea design-ului cercetării experimentale cu toate cele trei etape: de constatare, de formare și de verificare a rezultatelor. Cu acest scop și în temeiul determinării reperelor teoretice [6; 7; 13; 14; 15; 32; etc.], au fost elaborați *indicatorii comportamentului economic rațional și descriptorii formării culturii economice în cadrul educației familiale pentru părinți și preadolescenți*, aceștia fiind delimitați pe trei niveluri de performanță: superior, mediu și inferior.

Capitolul conține ansamblul de instrumente pedagogice fundamentate, elaborate și argumentate științific: *Curriculum de Inițiere în Economie pentru părinți și cadre didactice*, *Strategia de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*, *Ghidul de inițiere în economie pentru părinți și cadre didactice*, *Programul de consiliere a părinților*, centrat pe formarea culturii economice, *Manualul de Inițiere în economie pentru clasele a V-a și a VI-a*, *Curriculumul de Inițiere în Economie pentru elevii claselor a V-a și a VI-a*, metodele de formare a culturii economice în cadrul familiei, precum și pagina de Facebook, cu genericul *Economia familiei*, destinată formării și consolidării culturii economice a părinților (<https://www.facebook.com/economia.familiei/>).

Instrumentarul nominalizat, reprezintă, de fapt, elementele constructului pedagogic definit *Modelul pedagogic de formare a culturii economice a familiei*. Modelul dezvăluie chintesența investigației realizate și conține fundamentele teoretico-aplicative ale formării culturii economice a familiei și a valorificării acesteia în educația familială a copiilor. Acestea sunt încadrate în șapte componente de bază: componenta epistemologică, componenta

axiologică, componenta normativă, componenta tehnologică, parteneriatul educațional, componenta evaluativă și finalitățile scontate (Figura 3.1).

Importanța modelului rezidă în stabilirea componentelor, determinarea structurii și conținutului acestora, a conexiunilor dintre ele și posibilitatea conturării traseului operațional, pe care îl vom urma în formarea culturii economice a familiei, părinților și elevilor.

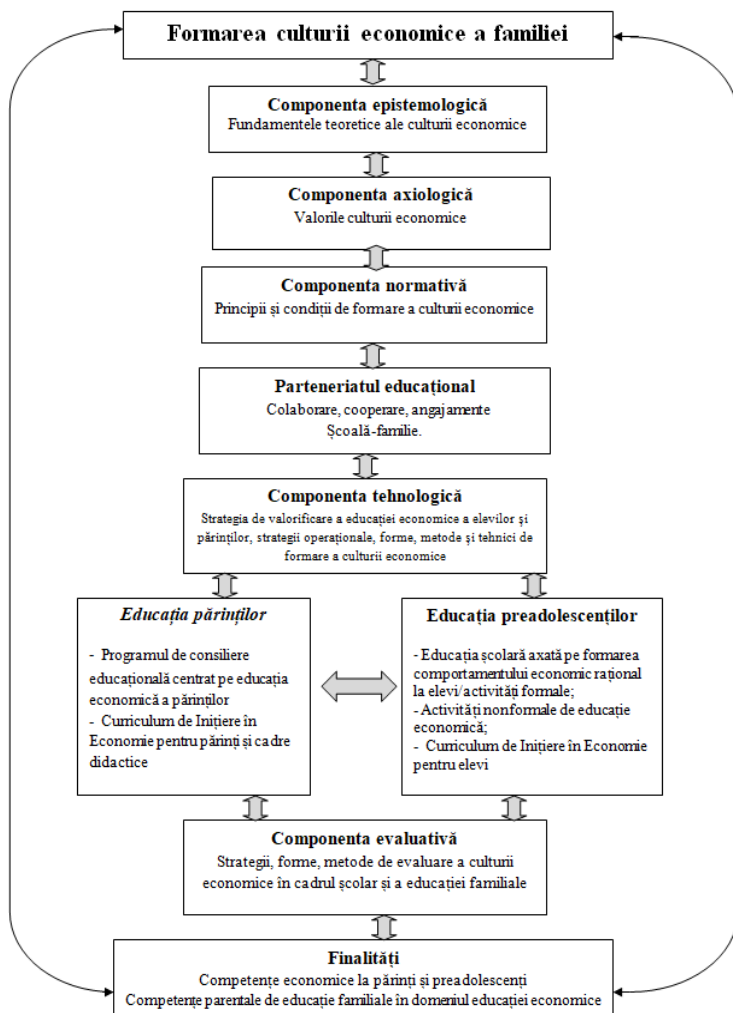

Figura 3.1 Modelul pedagogic de formare a culturii economice a familiei

În scopul implementării *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei* (care conține fundamentele teoretico-aplicative ale procesului vizat) am elaborat *Strategia de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*. Schema strategiei poate fi aplicată cu succes de către pedagogi în vederea perfecționării și dezvoltării competențelor economice la elevi și la părinți.

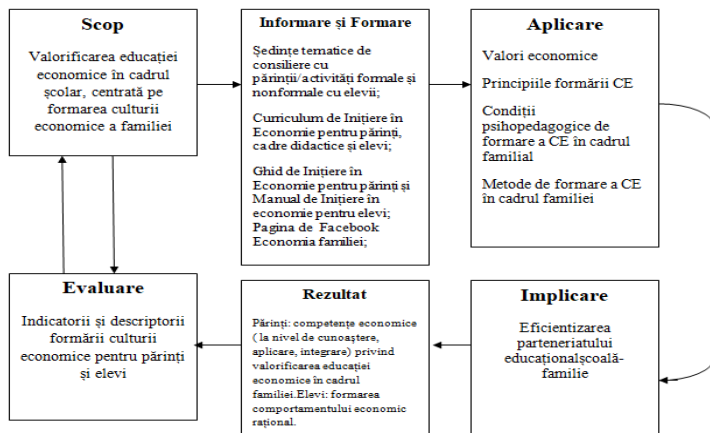

Figura 3.2 Strategia de valorificare a educației economice a elevilor și părinților.

Toate instrumentele pedagogice elaborate au fost examinate și discutate de grupul de experți și au fost implementate în cadrul experimentului de formare. Experimentul realizat a confirmat eficiența instrumentelor și a conținuturilor formării culturii economice a părinților și preadolescenților.

A acțiunile investigative din cadrul experimentului pedagogic s-au referit la trei direcții strategice esențiale de cercetare:

1. Investigarea culturii economice a elevilor prin aprecierea competențelor acestora.
2. Investigarea atitudinii și a competențelor părinților privind formarea culturii economice la preadolescenți în cadrul educației familiale.
3. Investigarea strategiilor și metodelor de formare a culturii economice a preadolescenților în cadrul educației familiale și în cadrul școlar.

Studiul s-a realizat pe un lot experimental de 213 elevi ai claselor a V-a și a VI-a, părinții acestora și 20 de cadre didactice (IPLT "Petru Rareș"). Cu lotul experimental s-a lucrat în conformitate cu tehnica *înainte și după /before – and - After- Method*, care asigură stabilirea și evidențierea clară secvențială și integrală a schimbărilor survenite la subiecți (elevi și părinți) și permite modificarea, corectarea și completarea la timp a acțiunilor sau a programului formativ.

Experimentul pedagogic a inclus trei etape: de constatare, de formare și de

verificare. Etapa de constatare includea o varietate de sarcini prin care s-a realizat diagnoza nivelului inițial al culturii economice la părinți și elevi. Activitățile desfășurate: chestionarea, observarea, evaluarea părinților și a elevilor în baza probelor aplicate.

Prezentăm, în continuare, rezultatele comparative ale experimentului pedagogic, pe care le considerăm reprezentative și importante în procesul de formare a culturii economice.

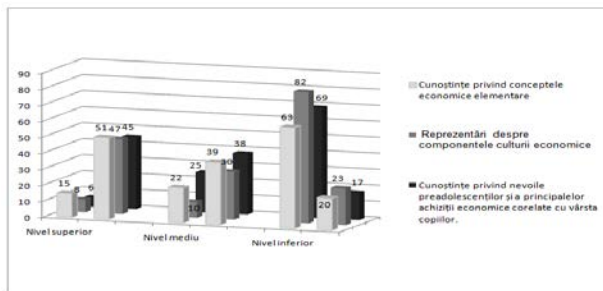

Figura 3.3. Competențele părinților la nivel de cunoaștere (post-experiment)

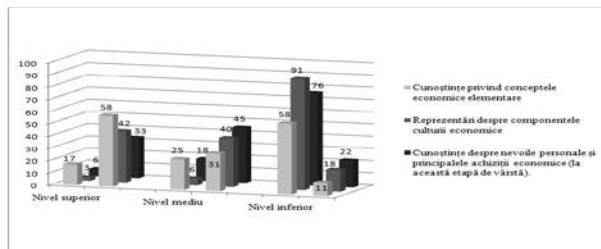

Figura 3.4. Competențele preadolescenților la nivel de cunoaștere (post-experiment)

După cum putem observa în Figura 3.2, competențele părinților la nivel de cunoaștere, la etapa de constatare sunt generalizate și plasate preponderent la nivelul inferior (cunoștințe privind conceptele economice elementare - 63%, reprezentări despre componentele culturii economice - 82%, cunoștințe despre nevoile preadolescenților - 69%). Mult mai puțini părinți s-au plasat la nivelul mediu și superior. Acest fapt denotă actualitatea cercetării noastre, dar și nevoia stringentă de a interveni, a ajuta și a consilia părinții în procesul de formare a culturii economice a familiei. Situația preadolescenților la nivel de cunoaștere este similară. Majoritatea dintre ei plasându-se la nivelul inferior, astfel încât 58% din elevi nu pot defini adecvat conceptele economice elementare; 91% din preadolescenți nu posedă reprezentări clare despre cultura economică. Cîrca 76% din preadolescenți chiar dacă își cunosc nevoile personale, nu pot menționa ce informații ar trebui să cunoască din domeniul

economic la această etapă de vârstă.

După formare, am observat că subiecții lotului investigat au însușit conceptele economice elementare (51%) și componentele culturii economice (47%). Părinții au devenit mai atenți la nevoile preadolescenților și au început să se informeze referitor la unele aspecte economice pentru a putea forma și dezvolta reprezentările economice la copiii lor (45%). Rezultatele obținute pe lotul preadolescenților, prezentate grafic, ne-au oferit posibilitatea să concluzionăm că mulți elevi și-au cizelat vocabularul și au început să folosească adecvat și corect termenii economici (58%), să înțeleagă ce presupune cultura economică (42%), să-și cunoască nevoile și să dorească să-și dezvolte cunoștințele și competențele economice (33%).

Observările efectuate în baza sarcinilor la nivel de aplicare, au arătat atitudinile subiecților referitoare la aspectele economice ale vieții familiale, precum și nivelul practicismului economic, adică priceperea de a elabora și gestiona bugetul familiei, cunoașterea și aplicarea valorilor economice în educația familială, cunoașterea și valorificarea metodelor de formare a culturii economice la copii.

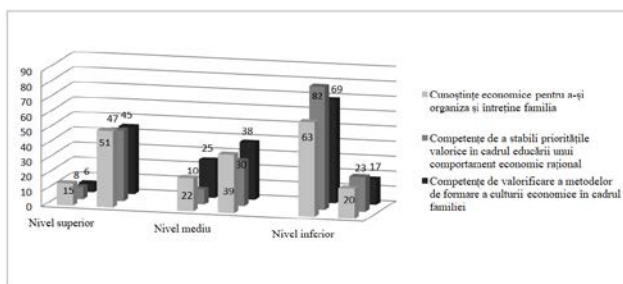

Figura 3.5. Competențele părinților la nivel de aplicare (post-experiment).

Astfel, în cadrul etapei de constatare, majoritatea părinților au menționat că cheltuielile familiei sunt mai mari față de veniturile care le primesc, de aceea nu valorifică bugetul ca instrument principal de gestionare a finanțelor personale și familiale. Referitor la valorile economice din cadrul familiei, adulții au fost de acord că este important să le formăm la copii așa calități precum: raționalitatea 82,2% s.; economicitatea 96,2% s., prudența 54% s.; responsabilitatea 89% s.; onestitatea 80,2% s.; acuratețea 41% s.; deși au fost destul de confuzi în ceea ce privește exemplificarea situațiilor concrete în care copilul trebuie să manifeste posesia și explorarea valorilor economice. Totodată, am rămas surprinși de incompetența parentală privind metodele care pot fi aplicate la formarea culturii economice în cadrul educației familiale. Majoritatea părinților în vârstă au menționat că domeniul economic este unul chiar nou pentru ei, respectiv nu cunosc metode de formare a culturii

economice la copii (69%); iar cei mai tineri au invocat lipsa de timp pentru valorificarea anumitor metode de educație economică în cadrul educației familiale.

Situația s-a schimbat radical după experimentul formativ, deoarece mulți părinți au început să se implice activ în aspectele economice ale vieții cotidiane: aceștia au început să abordeze activ subiectele economice în cadrul familiei; să aplice cunoștințele căpătate pentru a-și organiza finanțele familiei (circa 57%); să utilizeze unele metode de educație noi (circa 42%); să formeze la copil o conduită rațională (circa 56%); totodată, părinții înșiși schimbându-și comportarea privind gestionarea bugetului familial. În comparație cu etapa de constatare, în cadrul experimentului de verificare circa 56% din părinți au reușit să întocmească *Codul regulilor unui comportament economic rațional în cadrul familiei*, prin respectarea căruia adulții dezvoltă la copii deprinderi sănătoase privind ordinea, curățenia, igiena proprie, îngrijirea apartamentului, etc. și neapărat deprinderi de utilizare rațională a banilor. La fel, o schimbare pozitivă evidentă au avut-o competențele parentale de valorificare a metodelor de formare a culturii economice în cadrul familiei. Astfel, părinții au menționat că au apelat, mai frecvent, la următoarele metode de educație: *exemplul pozitiv al părinților și influența sugestiei, cooperarea, recompensa și pedeapsa, jocul, povața, discuția și explicația, etc.*[14; 15; 28; 41].

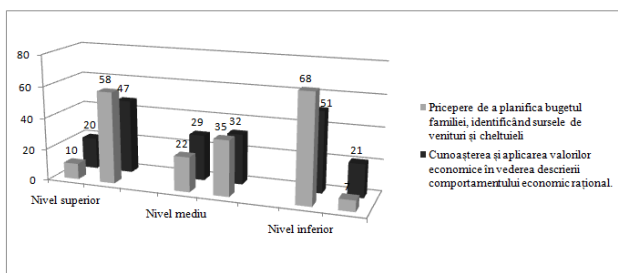

Figura 3.6. Competențele preadolescenților la nivel de aplicare (post-experiment)

În baza figurii 3.5, menționăm că la etapa de constatare, circa 68% din preadolescenți nu au fost în stare să realizeze sarcina de a elabora bugetul familiei, deoarece copiii nu dispun de cunoștințe economice elementare privind faptul că mai există și alte venituri în familie decât salariul mamei și al tatălui. Totodată, ei nu cunosc nimic despre necesitatea achitării impozitelor și ale altor taxe, fapt care demonstrează indiferența părinților cu privire la anumite discuții pe teme economice din cadrul familiei.

În ceea ce privește regulile unui comportament economic rațional, deși

preadolescenții s-au descurcat parțial cu această sarcină, am observat că elevii asociază cu raționalitatea economică unele activități precum ordinea, munca sau păstrarea banilor, dar foarte puțini dintre ei menționează așa activități importante cum ar fi utilizarea în exces a gadgeturilor sau economisirea apei, energiei termice și electrice. Problema constă în modelul de consum imprecis, valorificat în cadrul familiei. Atunci când părinții nu discută cu copiii și nu promovează argumentat anumite reguli de comportament pentru sine și copiii lor, impactul televiziunii și mass-mediei crește, impunându-le satisfacerea anumitor dorințe prin cheltuirea neadecvată a banilor de buzunar, ceea ce demonstrează că valorile morale nu sunt corelate cu cele economice

După formare, circa 58% din elevi au înțeles că familia reprezintă pentru ei un mediu economic important și au însușit care sunt veniturile și cheltuielile acesteia. Totodată, mai mult de 47% din preadolescenți au început să se intereseze de subiectele economice din cotidian, au înțeles care este importanța valorilor economice, au devenit mai atenți în cheltuirea banilor, au însușit care sunt regulile unui comportament economic rațional, etc. Evaluarea competențelor la nivel de integrare, ne-a permis să analizăm logica economică, dar și creativitatea preadolescenților. Ei au fost puși în situația de a oferi sfaturi personajelor din studiile de caz, dar și a argumenta soluțiile propuse. În cadrul experimentului de verificare, elevii ne-au uimit prin maturitatea răspunsurilor, cunoașterea și aplicarea principiilor economice, prin dorința crescândă de a obține succes financiar. La fel, sarcinile propuse au fost însoțite de realizarea unor opere personale (desene, poezii cu conținut economic), practicarea unor jocuri economice în cadrul activităților extrașcolare dar și în familie, elaborarea unui glosar de termeni economici, toate, fiind incluse în *Portofoliul de promovare a culturii economice în cadrul familiei*.

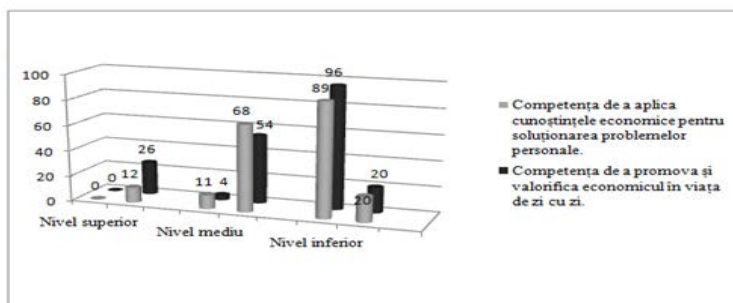

Figura 3.7. Competențele preadolescenților la nivel de integrare (post-experiment)

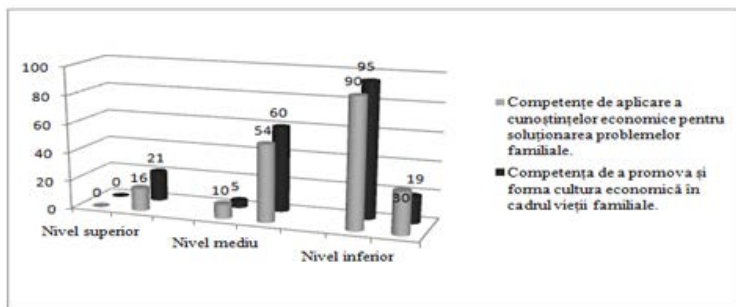

Figura 3.8. Competențele părinților la nivel de integrare (post-experiment)

Rezultatele (la nivel de integrare) obținute pe lotul părinților demonstrează că după experimentul formativ mulți părinți (68%) au început să se implice activ în viața economică a familiei, căutând soluții reale pentru îmbunătățirea situației financiare. S-a modificat considerabil numărul familiilor (44% în comparație cu 4% la constatare) care au început să se joace acasă cu copiii lor în diverse jocuri economice și să citească, să discute, inclusiv pe teme economice ca metode de petrecere a timpului liber eficient în familie.

Relevant este faptul că după formarea părinților și preadolescenților, în cadrul experimentului de verificare, subiecții au recunoscut că aspectul economic al vieții lor s-a îmbunătățit considerabil. Adulții au reușit să-și schimbe atitudinea față de bani, economie, responsabilitate civică, percepția față de anumite probleme financiare. Ei au devenit mai deschiși față de copiii lor și au recunoscut greșelile comise anterior în educația familială.

Bineînțeles că mulți adulți nu au avut parte de o formare economică în cadrul familiilor de origine, dar, odată ce au devenit părinți, este necesar să-și mobilizeze toate resursele pentru a învăța pe parcursul vieții permanent și a deveni părinți competenți și eficienți.

În concluzie, formarea culturii economice a părinților prin organizarea cursurilor de inițiere în economie a contribuit nu numai la îmbunătățirea EE a copiilor, ci și a eficientizat educația familială și a sporit emanciparea socială, civică și spirituală a acestora. Evoluțiile rapide din viața socială și cea economică generează o cerere, fără precedent, față de părinți pentru a continua procesele de reînnoire a cunoștințelor, competențelor, deprinderilor și valorilor pe durata vieții.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată se referă la unul dintre cele mai actuale, importante și complexe aspecte ale educației familiale. Formarea culturii economice a preadolescenților și părinților reprezintă un deziderat al *noilor educații*, un aspect al educației permanente și un factor al formării și dezvoltării personalității integre, armonioase a copiilor. Astfel, în baza delimitării aspectelor teoretice, a realizării experimentului pedagogic și a prelucrării cantitative și calitative a rezultatelor obținute, am formulat următoarele concluzii:

- Studiul analitic al problemei investigate a permis definirea și dezvăluirea esenței conceptelor de bază ale cercetării: *familie, educație, educație familială, cultură, economie, educație economică, cultură economică*. Conceptualizarea formării culturii economice în educația familială a generat o analiză a istoricului evoluției procesului vizat și a contribuit la precizarea orientărilor epistemologice privind formarea CE în educația familială din perspectiva teoriilor dezvoltării funcționalității familiei și a accepțiunilor privind structura CE, asigurând determinarea traseului de formare a acesteia.

- Realizarea analizei particularităților de vârstă ale preadolescenților a condiționat identificarea politicilor și practicilor educaționale de formare a CE la elevi, a nevoilor acestora; a principalelor achiziții privind educația economică la această etapă de vârstă [31]; ceea ce a permis elaborarea și validarea *Matricei corelării strategiilor educative cu nevoile preadolescentului*; delimitarea obiectivelor, competențelor și posibilităților de formare a culturii economice în contextul formal, nonformal și informal; elaborarea Curriculumului la disciplina opțională *Inițiere în Economie* pentru clasele a V-a și a VI-a ; valorificarea Manualului de *Inițiere în Economie* pentru elevi [29]. La fel, au fost stabilite și explicate modurile de explorare a interdisciplinarității și pluridisciplinarității în studierea cursului opțional de Economie [27].

- Studiul teoretic și concretizarea dificultăților cu care se confruntă părinții și cadrele didactice în formarea culturii economice la copii, a permis determinarea și descrierea specificul formării culturii economice în contextul educației familiale; stabilirea problemelor care apar în calea realizării educației economice; elaborarea indicatorilor și descriptorilor formării culturii economice pentru părinți și preadolescenți, a *Schemei corelării valorilor economice cu valorile morale*, a principiilor și condițiilor psihopedagogice de formare a culturii economice la

preadolescenți în baza cărora s-a realizat experimentul pedagogic. Instrumentele metodologice enumerate au asigurat desfășurarea *Programelor de educație și consiliere a preadolescenților și părinților în domeniul formării culturii economice*.

- Colaborarea cu părinții în contextul parteneriatului educațional a asigurat familiarizarea acestora cu conținutul culturii economice; formarea părinților în cadrul ședințelor tematice de consiliere axată pe dezvoltare; elaborarea și validarea *Curriculumului de Inițiere în Economie pentru părinți*, inclusiv a *Ghidului de inițiere în economie pentru părinți și cadre didactice* [28], precum și valorificarea eficientă a strategiilor și metodelor de formare a culturii economice la preadolescenți. Toate acestea au fost incluse în *Strategia de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*, instrument pedagogic destinat formării și perfecționării competențelor parentale de formare a CE și a comportamentului economic rațional al elevilor.

- Elaborarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, care conține fundamentele teoretice și aplicative ale formării culturii economice a permis realizarea experimentului pedagogic cu o durată de doi ani și observarea schimbărilor pozitive survenite în cognițiile, atitudinile și comportamentul preadolescenților, inclusiv în competențele parentale privind formarea culturii economice în cadrul educației familiale [25].

- Rezultatele experimentului pedagogic au asigurat creșterea nivelului culturii economice la preadolescenți de la 2058 puncte acumulate la constatare la 3259 puncte în cadrul experimentului de verificare (sporire cu 1201 puncte). Acest fapt s-a manifestat prin folosirea adecvată a conceptelor economice; sporirea interesului față de subiectele economice; exersarea unor comportamente raționale în familie și în societate, etc. La fel, s-a remarcat o sporire a nivelului competențelor economice parentale de la 2532 puncte la constatare către 3963 puncte acumulate în cadrul experimentului de verificare (sporire cu 1431 puncte). Acestea manifestându-se prin implicarea activă în toate aspectele economice ale vieții familiale; utilizarea unor metode interactive de formare a culturii economice la copii; formarea unor conduite raționale la copii prin forța propriului exemplu precum și gestionarea eficientă a finanțelor personale și familiale. Rezultatele cercetării demonstrează relevanța problemei, scopului formulat și confirmă ipoteza investigației.

În acest fel, *rezultatele științifice obținute în cercetare*, care s-a axat pe

determinarea și valorificarea fundamentelor teoretico-aplicative ale formării culturii economice la preadolescenți în cadrul educației familiale, prin intermediul implementării *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei* au soluționat problema cercetată, ceea ce a condus la formarea competențelor parentale privind educația economică și la schimbarea cognițiilor, atitudinilor și comportamentului economic al copiilor.

Problema științifică și scopul cercetării au fost soluționate prin realizarea următoarelor obiective:

- Stabilirea cadrului conceptual și teoretic al culturii economice prin studiul și dezvăluirea conceptelor de bază.
- Examinarea istoricului evoluției și a specificului formării culturii economice în cadrul educației școlare și familiale.
- Identificarea esenței, conținutului și componentelor culturii economice în contextul abordării interdisciplinare.
- Determinarea principiilor și condițiilor psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți în familie și în școală.
- Elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formarea a culturii economice a familiei și a Strategiei de valorificare a educației economice la preadolescenți și părinți*.

În consens cu rezultatele obținute propunem următoarele **recomandări**:

La nivel macrostructural:

- Elaborarea politicilor sociale statale și educaționale care ar aborda pertinent educația economică prin valorificarea activă și creativă a posibilităților mass-media (tv,radio, presa periodică) și a Internetului (rețele sociale, blog-uri speciale, YouTube, etc.).

- Introducerea în actele normative de atestare, acreditare, inspectare și evaluare a instituțiilor de învățământ preuniversitar un indicator special cu privire la valorificarea activităților formale și nonformale de inițiere a elevilor și părinților în cultura economică.

- Renovarea și actualizarea standardelor de formare profesională inițială și continuă a cadrelor didactice din perspectiva extinderii și aprofundării conținuturilor curriculare școlare prin completarea lor cu informații noi privind educația economică, valorile economice,

componentele culturii economice, consumul rațional, lecturile și jocurile economice, etc.

La nivel microstructural:

- Elaborarea și editarea unor suporturi teoretico-metodologice, ghiduri pentru cadrele didactice și părinți, care ar conține fundamentele teoretico-aplicative ale formării culturii economice la elevi.
- Implementarea activităților de consiliere a părinților prin valorificarea *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei* și Paginii de Facebook *Economia familiei*.
- Întemeierea și desfășurarea parteneriatelor educaționale eficiente, în care instituțiile de învățământ și întreprinderile economice ar colabora cu studenții, elevii și familiile în direcția organizării-desfășurării acțiunilor de educație și formare a culturii economice.

Totodată, cercetarea realizată ne-a permis să stabilim unele lacune/limite, care uneori creau anumite dificultăți. Lotul părinților era reprezentat preponderent de mame (circa 75-80%). La fel, nu am reușit să elaborăm cu părinții un *Proiect de business familial*.

Cercetarea realizată deschide perspective noi pentru investigarea aprofundată a componentelor culturii economice, care pot fi valorificate în cadrul familiilor și în societate, precum și investigarea specificului formării culturii economice în cadrul familiilor din mediul rural. La fel, investigația efectuată poate servi drept fundament pentru studierea modului de inițiere, dezvoltare și gestionare a businessului familial.

BIBLIOGRAFIE:

1. ACELEANU, M. *Munca: statutul social și rolul muncii de-a lungul istoriei - din antichitate până în Epoca modernă*, În Revista: Economie teoretică și aplicată, Volumul XVIII, №8 (561), 2011. pp. 71-80. ISSN 1844-0029.
2. ARHIP, A., PAPUC, L. *Noile educații-imperative ale lumii contemporane*, Chișinău: FEP Tipografia Centrală, 1996. 142 p. ISBN 5-7790-0357-2.
3. BĂLĂȘOIU, T. *Integrarea educației ecologice în noile educații*, în Buletinul AGIR (Asociația Generală a Inginerilor din Romania), n XXIV, №3, 2014 p. 87-89. [citat 11.01.2
4. BEKER, G. *Capitalul uman. O analiză teoretică și empirică cu referire specială la educație*, București: Editura ALL, 1997. 437 p. [citat 09.01.2018]. Disponibil: <http://anale.feaa.uaic.ro>
5. CALANCEA, A. *Factorul emoțional în structura personalității și a activității instructive la adolescenți*, În Materialele Conferinței științifice naționale: Symposia professorum, Chișinău: ULIM, 2017. pp.13-19 ISBN 9975-920-50-0.
6. CIOBANU, L. *Formarea culturii economice elementare la preșcolari*, Teza de doctor în pedagogie, Chișinău: 2000. 148 p.
7. CIOBANU, O. *Educația economică în România: prezent și perspectivă*, București: Editura ASE, 2003. 290 p. ISBN 978-973-30-3661-6.
8. *Codul Educației al Republicii Moldova*, Publicat la 24.10.2014 în Monitorul Oficial №319- 324, intrat în vigoare la 29.11.2014
9. *Codul Familiei al Republicii Moldova*, Nr. 1316 din 26.10.2000. Publicat: 26.04.2001 în Monitorul Oficial Nr. 47-48, Chișinău: Farmex-Lux, 2014. Disponibil: <http://lex.justice.md/>
10. COJOCARU, V. *Societatea cunoașterii și implicațiile ei educaționale*, În Conferința științifico-metodică "Prerogativele învățământului preuniversitar și universitar în contextul societății bazate pe cunoaștere", Volumul I. Chișinău: Universitatea de Stat din Tiraspol, 2014, pp. 163-169. ISBN 978-9975-133-8.
11. *Convenția cu privire la Drepturile copilului*, UNICEF (ONU,1989) 40 p.
12. CUCOȘ, C. *Educația: experiențe, reflecții, soluții*, București: Editura Polirom, 2013. 320 p. ISBN: 978-973-46-3232-9.
13. *Curriculum național opțional. Educație economică și antreprenorială*, (clasele V- IX), Formatori Junior Achievement Moldova, Chișinău: 2013. 36 p. [citat 07.01.2018]. Disponibil: <https://mecc.gov.md>.
14. CUZNEȚOV, L. *Educație prin optim axiologic*, Chișinău: Editura Primex-Com, 2010. 159 p. ISBN 978-9975-4073-2-8.
15. CUZNEȚOV, L. *Filosofia practică a familiei*, Chișinău: Editura CEP USM, 2013. 328 p. ISBN 978-9975-71-418-1.
16. CUZNEȚOV, L. *Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei*, Chișinău: CEP UPSC, 2008. 628 p. ISBN 978-9975-70-717-6.

17. DIDIER, M. *Economia – regulile jocului*, București, Editura: Humanitas, 1998. 29 p. ISBN 9732804513.
18. GRIGOR, I. *Formarea competențelor de incluziune socială la elevi în cadrul educației economice*, teza de doctor, Chișinău: IȘE, 2013. 98 p.
19. ILUȚ P. *Abordarea microeconomică a familiei*, Iași: Editura Polirom, 2005. 234 p. [citată 06.03.2019]. Disponibil: <https://ru.scribd.com>
20. ILUȚ, P. *Sociopsihologia și antropologia familiei*, Iași: Editura Polirom, 2005. 292 p. ISBN 973460077X.
21. KIYOSAKI, R. *Tată bogat, tată sărac*, București: Editura Curtea veche, 2018. 232 p. ISBN 9786064402547.
22. MITROFAN, N., MITROFAN, I. *Familia de la A...la Z. Mic dicționar al vieții de familie*, București: 1991. 359 p. ISBN 973-44-0041-x.
23. MOLDOVANU, D. *Curs de teorie economică*, București: Editura Arc, 2006. 428 p. ISBN 978-9975-61-208-1.
24. MOLDOVANU, D. *Doctrine și economiști celebri*, Chișinău: Editura Arc, 2010. 372 p. ISBN 9789975616348.
25. **OLOIERU, A.** *Competențe parentale în cadrul educației economice familiale*, în *Materialele Conferinței Științifice Internaționale - Curriculum școlar: Provocări și oportunități de dezvoltare*, Chișinău: IȘE, Secțiunea V-Parteneriate educaționale, 7-8 decembrie 2018. pp.383-388. ISBN 978-9975-48.
26. **OLOIERU, A.** *Coordonata praxiologică a formării culturii economice în familie*, În *Studia Universitatis Moldaviae Nr.9129, Chișinău 2019. În curs de publicare.*
27. **OLOIERU, A.** *Corelarea educației economice cu noile educații*, în *Analele Științifice ale doctoranzilor și competitorilor: Probleme actuale ale Științelor Umanistice, UPS "Ion Creangă", volumul XVI, Partea I, Chișinău, pp.226-237. ISBN 978-9975-921-22-0, ISSN 1857-0267.*
28. **OLOIERU, A.** *Inițiere în economie - Ghid pentru părinți*, Chișinău: Tipografia Artpoligraf, 2018. 194 p. ISBN 978-9975-3178-6-3, 37,018.1 :33 (036).
29. **OLOIERU, A.** *Inițiere în economie - Manual pentru clasele V-a, VI-a*, Chișinău: Tipografia Pulsul pieței, 2017. 175 p. ISBN 978-9975-3053-9-6.
30. **OLOIERU, A.** *Model pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, În *Analele Științifice ale doctoranzilor și competitorilor: Probleme actuale ale Științelor Umanistice, UPS "Ion Creangă", volumul XVIII, Partea I, Chișinău, pp.158-167. ISBN 978-9975-46-235-8, ISSN 1857-0267.*
31. **OLOIERU, A.** *Parcursul axiologic al culturii economice*, În *materialele Conferinței Internaționale „Educația din perspectiva valorilor”, ediția a VIII, USM Moldova/ Universitatea „1 decembrie 1918”, din Alba Iulia, 13-15 octombrie 2016. pp. 292- 298 ISBN 978-973-757-730-6.*

32. SEGALEN, M. *Sociologia familiei*, București: Editura Polirom, 2011. 440 p. ISBN 978-973-46-1995-5.
33. SION, G. *Psihologia vârstelor*, București: Editura Fundației României de mâine, 2003. 256 p. ISBN 973-582-682-8.
34. SMITH, A. *Teoria sentimentelor morale*, București: 2017. 520 p. ISBN-10: 6067222450, ISBN-13: 978-6067222456.
35. STĂNCIULESCU, E. *Sociologia educației familiale. Strategii educative ale familiilor contemporane, Volumul I*, Iași: Editura Polirom, 2002. 280 p. ISBN 973-681-125-5.S
36. Strategia de Dezvoltare a sectorului întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2020, Anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.685 din 13 septembrie 2012.
37. Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022, Hotărârea Guvernului Republicii Moldova 1106 din 03.10.2017.
38. ȘCHIOPU, U. *Psihologia vârstelor, Ciclurile vieții, Ediția III revăzută*, București: Editura Didactică și Pedagogică, 1997. 508 p. ISBN 973-30-5798-3.
39. VERZA, E., VERZA, F. *Psihologia vârstelor*, București: Editura ProHumanitate, 2000. 310 p. ISBN 973-99734-4-2.
40. VOINEA, M. *Familia și evoluția sa istorică*, București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1978. 92 p. [citat 24. 08. 2018]. Disponibil: <https://www.targulcartii.ro>
41. АНТИПОВА, Е. *Семейная педагогика*, Могилев: МГУ им. А.А.Кулешова, 2014, 216 с. [citat 02. 04. 2017]. Disponibil: [pe https://libr.ms.by](https://libr.ms.by)
42. БОРОВИКОВА, Т. *Педагогические основы формирования экономической культуры школьников*, Диссертация на соискание степени кандидата педагогических наук, Пермь: 2000. 382 с.
43. ДЖАГАЕВА, Т. *Педагогические основы развития экономического мышления школьников и студентов в условиях региона*, Диссертация на соискание степени кандидата педагогических наук, Владикавказ: 1999. 128 с.
44. ИТКИН, В. *Математическая статистика и планирование эксперимента, Конспект лекций для студентов специальности Прикладная математика*, Москва: 2008. 308 с. ISBN 978-5-317-03356-9.
45. КУЗЬМЕНКО, В. *Формирование экономической культуры старшеклассников*, Челябинск: Издательство ЧГПУ, 2009. 194 с. ISBN 0: 3843317712; EAN: 9783843317719.
46. КУЗЬМЕНКО, В. *Экономическое воспитание школьников*, Москва: Издательство LAP (Lambert Academic Publishing), 2011. 156 с. ISBN-10: 3843317712; ISBN-13: 978-3843317719.

47. ЛЕОНТЬЕВА, А. *Человеческий капитал в устойчивом развитии экономики региона*, Журнал Проблемы современной экономики, №3, 2012. с. 34-62. ISSN 1818-3395.
48. МАКАРЕНКО, А. *Книга для родителей*, Москва: Издательство Правда, 1987. 320 с. ISBN 5-85152-546-0.
49. МАКАРЕНКО, А. *Лекции о воспитании детей*. Общие условия семейного воспитания, Москва: Гос. учеб. педагог. изд-во, 1952. 94 с. ISBN 978-585219-362-9.
50. ПОНОМАРЕВ, Л., ПОПОВ, В., ЧИЧИКАНОВ, В. *Экономическая культура: Сущность, направления развития*, Москва: Издательство Мысль, 1987. 269 с. [citat 17.08.2017]. Disponibil: <https://any-book.ru>
51. ПОПОВ, В. *Психология и экономика*, Москва: Издательство Советская Россия, 1989, 303 с. [citat 10. 06.2017]. Disponibil: search.rsl.ru/ru/record
52. САМОХВАЛОВ, М. *Своеобразие деятельности классного руководителя по формированию экономической культуры старшеклассников*, Диссертация на соискание степени кандидата педагогических наук, Москва: 2012. 155 с.
53. СУХОМЛИНСКИЙ, В. *Избранные педагогические сочинения в 3 томах*, Москва: Издательство Педагогика 1969. 560с. ББК74, С91, [citat 17.12.2017]. Disponibil: <http://pedlib.ru/Books>
54. ТЕРБКОВА, Т. *Достоинства и недостатки междисциплинарного подхода в экономическом образовании*, Журнал Экономика в школе, № 1, 2011. с. 25-27. ISSN 1813-8705.
55. УШИНСКИЙ, К. *Человек как предмет воспитания*, Москва: Издательство Директ Медия, 2012. 241с. ISBN 978-5-4460-5891-4.

ADNOTARE Oloieru Anastasia

Formarea culturii economice în cadrul educației familiale, teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2020.

Volumul și structura tezei: Teza conține: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie (246 surse), 18 anexe. În total conține 136 pagini text de bază, 18 figuri și 11 tabele. Rezultatele cercetării sunt reflectate în 24 de lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: familie, educație, educație familială, cultură, economie, educație economică, cultură economică.

Domeniul de studiu se referă la teoria generală a educației și abordează problema formării culturii economice în cadrul educației familiale.

Scopul cercetării constă în elaborarea și validarea experimentală a *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, care încorporează fundamentele teoretico-aplicative ale aceluia proces la vârsta preadolescenței.

Obiectivele cercetării: stabilirea cadrului conceptual al culturii economice prin studii și dezvoltarea conceptelor de bază; examinarea istoricului evoluției și a specificului formării culturii economice în cadrul educației școlare și familiale; identificarea esenței, conținutului și a componentelor culturii economice în contextul abordării interdisciplinare; determinarea principiilor și condițiilor psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți în familie și în școală; elaborarea, experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei și a Strategiei de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării este obiectivă de dezvoltarea esenței și precizarea conceptelor de bază: *familie, educație, educație familială, cultură, economie, educație economică, cultură economică*; abordarea istorică și sociopsihopedagogică a formării culturii economice în cadrul educației familiale; fundamentarea, argumentarea și validarea științifică a *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei și a Strategiei de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*; identificarea esenței, conținutului și a componentelor culturii economice din perspectiva abordării interdisciplinare; fundamentarea și definirea principiilor și condițiilor psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți în contextul educației morale.

Rezultatele științifice obținute în cercetare rezidă în determinarea și validarea fundamentelor teoretico-aplicative, încorporate în *Modelul pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, implementarea căruia a condus la formarea și consolidarea competențelor parentale privind eficientizarea educației economice în cadrul familiei, contribuind la formarea comportamentului economic rațional al preadolescenților.

Semnificația teoretică a constă în abordarea holistică a problematicii educației economice și determinarea fundamentelor teoretico-aplicative ale formării culturii economice și valorificarea acestora în cadrul educației familiale; stabilirea reperelor conceptuale ale culturii economice; fundamentarea și argumentarea științifică a *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în elaborarea și validarea ansamblului de instrumente pedagogice și fundamente teoretico-aplicative, concentrate în componentele *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, care comportă caracter holist, dar rămâne deschis și admite diverse variante de concretizare și dezvoltare în practica educațională. Totodată, *Matricea corelării strategiilor educative cu nevoile preadolescentului*; *principiile și condițiile psihopedagogice de formare a culturii economice la preadolescenți*; *Manualul de Inițiere în Economie*; *ziarul Economics al IPLT "Petru Rareș"*; *Ghidul pentru părinți și cadre didactice, Curriculumul de Inițiere în Economie* pentru elevii claselor a V-a și a VI-a; *Curriculumul de Inițiere în Economie* pentru părinți și profesori; *Strategia de valorificare a educației economice a elevilor și părinților*; pagina de Facebook *Economia familiei*, pot fi eficiente aplicate în formarea și promovarea culturii economice atât în cadrul educației familiale, cât și în activitățile de consiliere și inițiere a părinților privind educația economică a copiilor desfășurate în instituțiile de învățământ.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat în cadrul experimentului pedagogic desfășurat în trei etape în cadrul Instituției Publice Liceul Teoretic „Petru Rareș”, pe un lot experimental alcătuit din elevi (preadolescenți) și adulți - cadre didactice și părinți, prin constatarea situației la tema investigată, dar și experimentarea și validarea *Modelului pedagogic de formare a culturii economice a familiei*, inclusiv prin intermediul publicațiilor științifice și a comunicărilor la seminarele metodologice, consiliile profesionale, conferințele științifice naționale și internaționale și activităților practice cu elevii și părinții acestora.

АННОТАЦИЯ Олонеру Анаснасия

Формирование экономической культуры в рамках семейного воспитания

Диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук, Кишинэу, 2020.

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации; библиография из 246 источников, 18 приложений, 136 страниц основного текста, 18 рисунка, 11 таблиц. Результаты исследования опубликованы в 24-и научных работах.

Ключевые слова: семья, воспитание, семейное воспитание или воспитание в семье, экономическое воспитание, экономическая культура.

Область исследования: относится к педагогике; к общей теории воспитания, в частности предусматривает формирование экономической культуры учащихся в рамках семейного воспитания.

Цель исследования: состоит в разработке и экспериментировании *Педагогической модели формирования экономической культуры семьи*, которая включает теоретические и практические основы данного процесса.

Задачи исследования: установление теоретических основ экономической культуры путем исследования и раскрытия основных понятий; изучение истории эволюции и специфики процесса формирования экономической культуры учащихся в школе и семейном воспитании; выявление сущности, содержания и компонентов экономической культуры в контексте междисциплинарного подхода; определение принципов и психолого-педагогических условий формирования экономической культуры учащихся в семье и в школе; разработка и внедрение *Педагогической модели формирования экономической культуры семьи и Стратегии валоризации экономического образования учащихся и родителей*.

Научная новизна и оригинальность исследования определена уточнением основных понятий в контексте формирования экономической культуры семьи; характеристика исторического и социально-психолого-педагогического подхода к формированию экономической культуры учеников в рамках семейного воспитания; обоснование, тестирование и валидация *Педагогической модели формирования экономической культуры семьи и Стратегии валоризации экономического образования учащихся и родителей*; выявление сущности, содержания и компонентов экономической культуры с позиций междисциплинарного подхода; определение принципов и психолого-педагогических условий формирования экономической культуры у подростков в контексте нравственного воспитания.

Научные результаты полученные в ходе исследования, заключаются в определении и подтверждении теоретико-прикладных основ заложенных в *Педагогической модели формирования экономической культуры семьи*, что позволило сформировать компетенции экономического воспитания родителям и формирование рационального экономического поведения у подростков.

Теоретическая значимость исследования заключается в целостном подходе к проблеме экономического образования и воспитания учеников в рамках семейного воспитания и определение теоретических и прикладных основ формирования экономической культуры подростков в семье; установление концептуальных ориентиров экономической культуры; анализ исследования в контексте семейного воспитания; обоснование *Педагогической модели формирования экономической культуры семьи*.

Практическая значимость исследования состоит в валидации совокупности педагогических инструментов и теоретико-прикладных основ, сосредоточенных в компонентах Педагогической Модели формирования экономической культуры семьи. В то же время Матрица соотнесения образовательных стратегий с потребностями подросткового возраста; принципы и психолого-педагогические условия формирования экономической культуры у подростков, Экономическая школьная газета, Учебник (для учащихся 5-х и 6-х классов); Введение в экономику, Пособия для родителей и учителей, страница Facebook (Экономика семьи); учебная программа для учащихся 5-х и 6-х классов и учебная программа для родителей и учителей могут быть эффективно применены в формировании экономической культуры как в семейном воспитании, так и в инициации родителей по экономическому воспитанию детей в образовательных учреждениях.

Внедрение результатов исследования состоялось в рамках трехэтапного педагогического эксперимента, реализованного в Кишиневском Теоретическом Лицее им. Петру Рареш; на базе учащихся (5-х 6-х классов) и взрослых-(преподавателей и родителей), посредством экспериментального апробирования Педагогической модели формирования экономической культуры семьи, в тезисах научных публикаций в рамках национальных и международных научных конференций, в процессе практической деятельности с учениками и их родителями

ANNOTATION

Oloieru Anastasia

Economic culture formation within the family education,

Doctoral thesis in pedagogical sciences, Chişinău, 2020.

Volume and structure of the thesis: Thesis contains: Introduction, 3 Chapters, General conclusions and Recommendations, Bibliography (246 sources), 18 annexes. Totally it contains 136 pages of basic text, 18 figures and 11 tables. The research results are reflected in 24 scientific papers.

Key words: family, education, culture, economy, economic education, economic culture.

The study's field refers to the general theory of education and addresses the issue of economic culture formation within the family education.

The research's purpose consists of the elaboration and experimental validation of the *Pedagogical Model for the Formation of the Economic Culture of the Family*, which incorporates the theoretical-applicative fundamentals of this process at the age of preadolescence.

The research's objectives: establishing the conceptual and theoretical framework of economic culture by studying and revealing basic concepts; examining the history of the evolution and specificity of the formation of economic culture in school and family education; identifying the essence, content, and components of economic culture in the context of the interdisciplinary approach; Determining the principles and psycho-pedagogical conditions for the formation of economic culture in preadolescents in the family and school; elaboration, experimentation, and validation of the *Pedagogical Model for the Formation of the Economic Culture of the Family* and of the *Strategy for Capitalizing on the Economic Education of Students and Parents*.

The research's scientific novelty and originality are objectified by revealing the essence and specifying the basic concepts in the context of forming and capitalizing on the economic culture of the family, by examining the genesis of the process; the historical and socio-psycho-pedagogical approach, of the formation of the economic culture within the family education; substantiation, argumentation and scientific validation of the *Pedagogical Model for the Formation of the Economic Culture of the Family and of the Strategy for Capitalizing on the Economic Education of Students and Parents*; identifying the essence, content, and components of economic culture from the perspective of the interdisciplinary approach; substantiating and defining the principles and psycho-pedagogical conditions for the formation of economic culture in preadolescents in the context of moral education.

The scientific results obtained in research, reside in the determining and validating the theoretical-applicative fundamentals, incorporated in the *Pedagogical Model for the Formation of the Economic Culture of the Family*, the implementation of which led to the formation and consolidation of parental skills on economic education efficiency, contributing to the formation of rational preadolescent behavior.

The research's theoretical significance consists in the holistic approach of the issue of economic education and the determination of the theoretical-applicative fundamentals of the formation of economic culture and their capitalization in family education; establishing the conceptual landmarks of the economic culture; substantiation and scientific argumentation of the *Pedagogical Model for the Formation of the Economic Culture of the Family*.

The applicative value of the paper consists in the elaboration and validation of the set of pedagogical tools and theoretical-applicative fundamentals, concentrated in the components of the *Pedagogical Model for the Formation of the Economic Culture of the Family*, which has a holistic character but remains open and admits various variants of concretization and development in educational practice. At the same time, the *Matrix of Correlating the Educational Strategies with the Needs of the Preadolescent; Principles and Psychopedagogical Conditions; The Initiation Textbook in Economics „Manualul de Inițiere în Economie”;*; *the School Newspaper – Economics; Guide for Parents and Teachers; Initiation Curriculum in Economics for 5th and 6th-grade Students and for Parents; The Strategy of Capitalizing on the Economic Education of Students and Parents; Facebook page „Economia familiei”*, can be effectively applied in the formation and promotion of economic culture both in family education and in the activities of counseling and initiation of parents on the economic education of children, carried out in educational institutions.

The scientific results implementation was made within the pedagogical experiment, carried out in three stages in the Public Institution Theoretical High School "Petru Rareș" on an experimental group consisting of students (preadolescents) and parents, by constituting the situation under investigation, but also experimenting and validating *the Pedagogical Model for the Formation of the Economic Culture of the Family*, including through scientific publications and communications at methodological seminars, national and international scientific conferences, and hands-on activities with students and their parents

OLOIERU ANASTASIA

**FORMAREA CULTURII ECONOMICE ÎN CADRUL
EDUCAȚIEI FAMILIALE**

531.01 TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

REZUMATUL

tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar:
Hârtie ofset. Tipar digital.
Coli de tipar: 1,4

Formatul hârtiei 60x84 ¹/16
Tirajul 50 ex.
Comanda nr. 14/09

Tipografia "Artpoligraf" SRL
str. B. Bodoni, 59, Chișinău,
MD 2005

